

Boom Juridische uitgevers
Postbus 85576
2508 CG Den Haag
T (070) 330 70 33
F (070) 330 70 30
E info@bju.nl
I www.bju.nl

EstateTip

Afl. 2005-19

4 mei 2005

Successierechtelijke bedrijfsopvolgingsfaciliteiten De verschillende 'vrijstellingen' en 'uitstel' op een rij

Naar verwachting zullen in de komende jaren zo'n 18.000 ondernemingen in Nederland een 'nieuwe baas' krijgen. *Bedrijfsopvolging* is aan de orde van de dag. Niet zelden zal deze opvolging in de vorm van een '*verkrijging krachtens gift of erfrecht*' worden gegoten. Zoals u bekend, stelt de fiscale wetgever verschillende faciliteiten beschikbaar om deze opvolgingsprocessen te ondersteunen. Het economische belang van die faciliteiten is aanzienlijk en zal – zeker als de door de regering gedane beloften worden nagekomen – in de toekomst alleen maar toenemen. In de sfeer van de *successierechtelijke* bedrijfsopvolgingsfaciliteiten hebben we immers per 1 januari van dit jaar al een vergroting van de 'bedrijfsopvolgingsvrijstelling' mogen toucheren tot een bedrag gelijk aan 60% van de waarde het betrokken ondernemingsvermogen, welk percentage per 1 januari 2007 nog zal worden opgetrokken tot 75%. De impact hiervan is enorm!

Faciliteitsverlies dient hoe dan ook te worden voorkomen. Dit betekent dat giften, huwelijkse voorwaarden én testamenten '60%-' en – bij een opvolging ná 1 januari 2007 – zelfs '75%-proof' moeten zijn. In deze en komende *EstateTips* zal dan ook ruime aandacht worden besteed aan alle 'ins and outs' van de successierechtelijke bedrijfsopvolgingsfaciliteiten. Ook zal in dat kader op 6 juni 2005 een studiedag worden gewijd aan het schenken en vererven van ondernemingsvermogen. Voor meer informatie daarover en inschrijving, tel. 0348-444490.

De planning met de successierechtelijke bedrijfsopvolgingsfaciliteiten is al uitgebreid aan bod geweest in *EstateTip* 2004-05. Ondanks de moeilijk leesbare teksten die de wetgever in Hoofdstuk IIIA van de Successiewet 1956 hanteert, komen de faciliteiten in feite neer op een *extra schenkings-/successierechtvrijstelling* voor uitsluitend de opvolger ter grootte van – thans – 60% van de waarde van de onderneming. Voor een optimaal gebruik van de regeling is dan ook 'slechts' vereist dat de heffingsgrondslag van de opvolger groot genoeg is om de 'vrijstelling' te kunnen 'dragen'. Afvullen derhalve!

Daarmee is evenwel niet gezegd dat de regeling 'helder' is voor alle in onze grillige rechtspraktijk voorkomende casusposities. Laat men de faciliteiten daarop los, dan zijn nogal wat onduidelijkheden en inconsequenties te bespeuren. De

staatssecretaris van Financiën heeft met zijn *besluit van 16 maart 2004*, nr. CPP2004/1717M (V-N 2004/22.15) in de vorm van een 'vraag- en antwoordspel' een aantal daarvan – maar helaas niet alle – weggenomen. Over dit besluit spraken wij al in *EstateTip 2004-27*; onderwerpen daaruit zullen in komende *EstateTips* worden behandeld en becommentarieerd.

Deze *EstateTip* staat in het teken van 'hoe zat het ook al weer'. Wij zetten in het kort de beschikbare successiefaciliteiten op een rij.

Zoals hiervoor al aangegeven, bevat Hoofdstuk IIIA van de Successiewet 1956, met het opschrift '*Bedrijfsopvolging*', de belangrijkste bepalingen voor de '*opvolgingsvrijstellingen*' bij de verkrijging van ondernemingsvermogen en a.b-aandelen 'krachtens gift of erfrecht'. Naast deze 'vrijstellingen' kan onder omstandigheden *uitstel van betaling* van de nog verschuldigde belasting worden verkregen. Die faciliteit is – vanzelfsprekend – in de Invorderingswet 1990 te vinden. Hierna zullen wij uitgaan van een 'verkrijging krachtens erfrecht', die tot heffing van successierecht aanleiding geeft. De faciliteiten voor het schenkingsrecht kennen dezelfde 'methodiek', zij het met enkele 'aanvullende' voorwaarden. Daarop zullen wij in een andere *EstateTip* nog terugkomen.

Terug naar het successierecht.

I. 'Waarderingsfaciliteit vooraf' (voorwaardelijke onbelaste geconserveerde waarde)

De eerste '*vrijstelling*' houdt verband met het waarderingsvoorschrift in art. 21 leden 4 en 5 SW, waarin wordt aangegeven dat ondernemingsvermogen in aanmerking wordt genomen voor de *waarde in het economische verkeer (going concernwaarde)*, maar ten minste op de *liquidatiewaarde* daarvan. Daarbij zij opgemerkt dat voor de door een N.V. of B.V. gedreven onderneming hetzelfde geldt, zij het dat de waarde daarvan in die van de aandelen tot uitdrukking komt.

Is de going concernwaarde van dit vermogen derhalve *lager* dan de liquidatiewaarde, dan zal de laatste aangegeven moeten worden. De fiscale wetgever gaat er blijkbaar van uit dat liquidatie zal plaatsvinden als een bedrijfseconomisch verantwoorde voortzetting niet mogelijk is. Wordt echter toch besloten de ondernemingsactiviteiten te continueren, dan komt de wetgever de opvolger(s) tegemoet. Voor het successierecht dat – *aan de 'top' berekend* – toe te rekenen valt aan het verschil tussen beide waarden wordt een conserverende aanslag opgelegd die tot nihil wordt verminderd als de onderneming nog ten minste vijf jaar wordt voortgezet (zie de artikelen 31a, 35b, 35c lid 1, 37 lid 2, 53b, 53c SW). Dit systeem levert per saldo een *vrijstelling* op voor het *waardeverschil*. Gedurende de periode van vijf jaar waarin de aanslag nog 'open staat', wordt *renteloos* betalingsuitstel verleend (art. 25 lid 11 en 28 lid 2 Invorderingswet 1990). Indien aan de voortzettingsvoorwaarde wordt voldaan, is in feite successierecht betaald over de *lagere going concernwaarde* van de onderneming.

Deze going concernwaarde is gelijk aan de prijs die bij aanbidding ten verkoop op de voor dat object meest geschikte wijze en na de beste voorbereiding op het tijdstip van de verkoop door de best biedende gegadigde zou worden besteed. In zijn besluit van 12 februari 2004, nr. CPP2003/3061M (V-N 2004/14.25) heeft de

staatssecretaris van Financiën aangegeven dat voor de bepaling van die waarde de toepassing van de zogenoemde *discounted cash flowmethode* (dcf-methode) ook toegestaan is. Bij deze methode wordt de waarde bepaald door de *toekomstige kasstromen* (het jaarlijkse resultaat verminderd met afschrijving, financierings- en arbeidskosten) in de onderneming contant te maken en te vermeerderen met de contante restwaarde van die onderneming. Het verschil tussen beide methodieken zit voornamelijk in het feit dat bij de ‘klassieke’ aanpak de resultaten uit het *verleden* bepalend zijn en bij de dcf-methode naar de *toekomst* wordt gekeken.

II. Belastingvrije som, 60% restant (voorwaardelijke onbelaste geconserveerde waarde)

De *tweede ‘vrijstelling’* voor het successierecht heeft nog grotere impact voor de omvang van de belastingschuld. Deze voorziening geeft namelijk – naast de algemene ‘echte’ vrijstellingen van art. 32 SW – een ‘belastingvrije som’ ter grootte van nu 60% van de (going concern-) waarde van het ondernemingsvermogen. Ook deze vrijstelling wordt aan de ‘top’ berekend. De systematiek is gelijk aan die van de eerste ‘vrijstelling’; er wordt een conserverende aanslag opgelegd voor het successierecht dat toe te rekenen is aan de verkrijging van 60% van de waarde van het ondernemingsvermogen, welke aanslag tot *nihil* wordt verminderd indien aan de voorwaarden is voldaan. Een en ander is te vinden in de artikelen 31a, 35b, 35c lid 2, 37 lid 2, 53b, 53c SW en 7a tot en met 7d Uitvoeringsregeling SW. Ook voor deze vrijstelling komt men – kort gezegd – in aanmerking indien de onderneming nog vijf jaar wordt voortgezet.

III. Uitstel van betaling, rentedragend (belaste geconserveerde waarde)

Dat de ‘60%-vrijstelling’ bij een berekening tegen het ‘toptarief’ een aanzienlijke impact kan hebben op de omvang van de te betalen belasting, behoeft geen betoog! Bovendien wordt voor het successierecht die wordt verschuldigd over de resterende 40% nog voor een periode van tien jaar betalingsuitstel verleend (art. 31a lid 4, 35c lid 3 SW, art. 25 leden 1, 12 en 13 Invorderingswet 1990). Van deze faciliteit kan zowel door de opvolger als door degenen die een ‘*onderbedelingsvordering*’ op hem hebben gekregen, gebruik worden gemaakt. Wel is over het openstaande bedrag gedurende de uitstelperiode *invorderingsrente* verschuldigd. Betaling van het verschuldigde successierecht én invorderingsrente hoeft pas na het verstrijken van deze periode te geschieden.

Met een weergave van het wettelijk systeem en de techniek van het plannen van faciliteiten, blijven nog vele aandachts- en knelpunten onbehandeld. Daarop komen wij, zoals al aangegeven, in volgende *EstateTips* terug. Volgende week beginnen we als het ware achteraan, door te bezien op welke wijze zelfs *ná* het overlijden van de ondernemer het gebruik van de faciliteiten nog kan worden geoptimaliseerd door middel van het huwelijksvermogensrecht.

Tot volgende week!
